

İskoç Bağımsızlık Mücadelesinde Labirent Çıkmazı

Alasdair Lane & Emilio Casalicchio

İskoçya'nın geleceğine yönelik tartışmalar 'Evet' veya 'Hayır' durumundan daha karmaşık.

Dışarıdan bakıldığında İskoçya'nın muhalefet ittifakı belirlenmiş gibi gözüküyor, fakat koşullar değişebilir.

Siyasi partiler iki farklı kutup olarak ayrılmış durumda. Bir yandan bağımsızlığı savunan partiler özyönetim ve ikinci bir bağımsızlık referandumu talep ediyor, bir yandan ise karşılarında 300 yıldan fazla bir süredir İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda olarak beraber hareket eden ve statükoculuğu savunan bir taraf bulunuyor.

Fakat labirent görüldüğünden daha karmaşık. Brexit, koronavirüs, İskoç Ulusal Partisi'nin (SNP) eski başkanı Alex Salmond'ın cinsel istismar soruşturmalarından kaynaklı iç sorunlar gibi meseleler İskoçya'nın 2014'teki bağımsızlık referandumundan sonra olayların tekrardan düşünülmesine yol açtı.

Birleşik Krallık'tan ayrılmak için yapılan referandumun ardından 7 yıl geçti ve oldukça yakın bir tarihte, 2021'in Mayıs ayında İskoç Parlamentosu seçimlere gidecek. Milliyetçiler bu sefer referandumdan umutlu.

Konuyla alakalı İskoç Ulusal Partisi Westminster Başkan Yardımcısı Kirsten Oswald, "SNP işi şansa bırakmayacak ve tüm oyları kazanmak için elinden gelenin en iyisini yapacaktır. İskoçya'nın kaderini tayin etmek İskoçların elinde olması gerekir, Boris Johnson'un değil" açıklamasında bulundu.

Giderek artan sayıda insan daha adil bir toplum inşa edebilmek ve İskoçya'nın bağımsız olması için eskiden 'Hayır' derken artık 'Evet' diyor.

Serbest çevirmenlikle uğraşan Paula Kirby, bu dönüşümün bir örneği. 7 yıl önce Kirby'e göre bağımsızlık girişimi Birleşik Krallık'tan ayrılmaya değer bir durum olarak görülüyordu. Birleşik Krallık zaten oldukça refah,

ilerici ve istikrarlı bir yapıydı. Brexit gibi hiç beklenmedik bir olay Kirby için her şeyi değiştirdi.

“Birleşik Krallık’ın AB’den ayrılması her zaman geriye doğru gidilecek bir adım olarak görünüyordu, ancak Brexit beklediğimden çok daha kötüleşiyor” diyor, 2014 referandumunda ‘hayır’ diyen seçmen Kirby. Bugün ise kendisi resmi bir SNP üyesi.

“İskoç balıkçılığının çöküşü, marketteki taze yiyeceklerinin çeşitliliği ve kalitesindeki bozulmalar, Avrupa’ya ürün göndermede zorluklar, Erasmus programından ayrılık fikri; hepsi dar görüşlü, çılgınca ve korkunç fikirler” diye ekliyor Kirby.

Kirby, Birleşik Krallık’ın AB’den ayrılışına öfkeli olan tek isim değil. İskoçların neredeyse üçte ikisi Brexit’e

karşı ‘Hayır’ oyunu kullandı. Buradaki önemli bir sebep ise Westminster’ın anlaşma yapmadan katı çıkış koşullarını hayata geçirmek istemesiydi. AB’den ayrılmaya kesin bir dille karşı olan SNP, Brexit karşıtı pozisyonuyla anket oylamalarında büyük bir yükseliş yakaladı. 2021’in başlarından itibaren çoğu İskoç mayısta ayında yapılacak İskoç Parlamentosu seçimlerinde SNP’ye destek vereceği görüldü ve katılımcıların % 63’ü AB üyeliğine dönüşü onaylamaktaydı. Milliyetçilere göre bu bağımsızlık referandumu için çok iyi bir durum.

Fakat Brexit, SNP için iki ucu keskin bir kılıç. Bu hassas ve oldukça karmaşık Brexit süreci büyük bir anayasa değişikiminin yanı sıra birçok istenmeyen sonucu da beraberinde getirdi. Aynı zamanda bağımsız bir İskoçya’nın AB üyeliği peşinde koşması du-

rumunda İngiltere ile ilişkilerle ilgili kaçınılmaz- ve bazıları için cevapsız-soruları da gündeme getiriyor.

“İrlanda Cumhuriyeti ve Kuzey İrlanda arasında tecrübe ettiğimiz üzere, bir AB devleti ile AB dışı bir devlet arasında kara sınırına sahip olmanın ne kadar zor olduğunu gördük. İskoçya bağımsız olursa ve Avrupa Birliği’ne yeniden katılırsa, İngiltere ile sınır imkânsız olurdu” diyor bilişim teknolojileri uzmanı Heather Herbert.

Brexit, Herbert’in tek endişesi değil. 2014’te kısa süre önce Birleşik Krallığın kuzeyine taşınan Herbert, bağımsızlık hareketine ikna oldu çünkü bağımsızlık hareketi onun ilerici değerlerine ve liberal politikasına yakındı- ya da Herbert öyle düşündü. Trans aktivist Herbert, ileriki yıllarda rahatsız edici bir etno-milliyetçilik akımının ve LGBT nefreti olarak görüldüğü şeyin bağımsızlık yanlıları tarafından ortaya çıkmaya başladığını söylüyor.

“Marjinal gruplara karşı önyargı söz konusu olduğunda ise aldığım cevap aynı şunun gibiydi: ‘Bu sorunları halının altına süpürmelisin’. Bağımsızlık kampanyası ardında saklanan pek çok nefret var ve bu yaşanandan dolayı artık bağımsızlık hareketini desteklemem için bir sebebim var.”

Başbakan Nicola Sturgeon ile bir zamanlar arkadaşı ve akıl hocası Alex Salmond arasındaki sansasyonel ayrılık da dahil olmak üzere daha geniş

bir iç savaş da devam ediyor.

Salmond, neredeyse on yıl öncesine dayanan cinsel taciz iddialarının, Sturgeon’un yönetimi tarafından onu kamusal yaşamdan egale etmek için kullanıldığına inanıyor. 2019 yılında, tutuklama ve yargılanma gibi olaylardan ve tüm suçlamalardan beraat etmeden önce Salmond, İskoç hükümetine iddialarla ilgili ‘başarısız bir soruşturma yürütme’ sebebiyle dava açtı.

Özgür bir adam olan Salmond saldırıya geçti ve Sturgeon’u olayları anlatırken parlamentoyu yanlış yönlendirmekle suçladı. Eğer suçlamanın doğruluğu kanıtlanırsa Sturgeon’un kariyeri bitebilirdi. Bir dizi soruşturma ile iddia araştırıldı ve inandırıcı bir suçlama olarak görülmesine rağmen, bağımsız bir heyet araştırmasıyla Sturgeon’un İskoçya bakanlık davranış kurallarını ihlal etmediğine karar verildi.

Yine de bağımsızlık ittifakındaki çoğu kişiye göre SNP lideri bir yara almıştı.

“Nicola’nın kişisel olarak tamamen masum olduğuna inanıyor muyum? Hayır.” diyor aktivist ve eylemci Alison Watters.

Anket, sadece bir kişinin değil birçok kişinin konu hakkında şüphesi olduğunu gösteriyor. Oldukça büyük bir yüzde olarak İskoçların %40’ının Sturgeon’un Salmond meselesi konusunda tamamen dürüst olduğuna

inanmıyor; küçük bir azınlık Sturgeon'un hemen istifa etmemesi gerektiğini söylese de, dava sonuçlanmadan önce ankete katılanların neredeyse üçte ikisi Sturgeon'un yalan söylediği kanıtlanırsa başbakanlıktan ayrılmasını gerektiğini ifade etti.

Ancak endişeler Salmond efsanesinden daha da derin. Sturgeon'un altında bağımsızlık motoru teklüyor. Watters, SNP'nin bağımsızlık konusu dışında farklı konulara da odaklandığını belirtiyor.

"Bağımsızlık hareketlerinin gereksiz yere ertelendiğini düşünüyorum. Sturgeon, İngiltere'nin oylama yöntemi ile karar verdiği Brexit'e çok fazla müdahale ederek hem başka bir ülkenin demokrasisine karışmış oldu hem de çok fazla vakit kaybetti."

Watters da kısa süre önce kurulan ve Salmond'un başkanlık ettiği bağımsızlık yanlısı yeni bir ekip olan Alba Partisine katılmasının nedenlerinden birinin de bu sebep olduğunu belirtiyor. Ayrıca partinin Holyrood seçimlerinde bağımsızlık için büyük çoğunluk sağlanmasına yardımcı olabileceğinden emin ve ek olarak şunları da ekliyor: "Sturgeon'un üzerinde baskı kurun ve olayları hızlandırın."

Diğerleri ise ülke hala bir salgınla uğraşırken referanduma koşmaktan çekiniyor. Araştırma için sağ eğilimli düşünce kuruluşu olan Onward bir dizi odak grup ile araştırmalar düzenliyor ve sonuçları sadece PO-

LITICO ile paylaşıyor. Soru sorulan kadınlarda biri, araştırmacıya şöyle bir cevap aktarıyor, "Kraliçe Nicola Sturgeon, aynı ona evde söylediğimiz gibi çenesini kapatmalı ve şu an olanlar ilgilenmeli."

İskoçya'nın Birleşik Krallık'tan ayrılmasını destekleyen seçmenler bile ayrılmak için doğru zamanın şu an olmadığını söylüyor. 40 yaşlarındaki bir kadın, "İskoçya'nın önce tamamen kendisini tam anlamda düzeltmesi gerektiğini ve tüm yaşayanlarının durumunun iyileştirilmesi ardından her şeyle beraber ayrılık yoluna gidilmesi gerekiyor" açıklamasında bulundu.

Diğer bir tarafsa, SNP'nin çok uzun zamandır iktidarda olduğunu hissetmeye başladığını ifade ediyor. Glasgow'dan John Donaldson mevcut hükümetten bıkmış durumda. 2014 yılındaki bağımsızlık referandumunu destekliyordu fakat şu an o bağımsızlığı istediğini kaybetmiş vazifette.

Dağıtım görevlisi konu hakkında, "Her şey için Westminster'ı suçlamaktan ve her zaman bir kurban rolüne bürünmekten nefret ediyorum" diyor. Devamında ise, "İskoç ruhu tamamen güçsüzlük ile bağdaştırılır ancak güçsüz olmak ile kurban olmak arasında fark var. Kurban rolüne bürünmek mental olarak çok kötü bir durum."

Yaşanan üzücü Salmond olayı yüzünden bunalıma girse de fikrini deği-

tirmesi daha çok demokrasiyle ilgili: Referandum sadece yedi yıl önceydi, buna uyulması gerekiyor. Mayıs ayında Donaldson, SNP'nin 14 yıllık iktidarı sona erdirmek için taktiksel olarak oy kullanacak.

Her açıdan 14 yıl gibi bir süre ofis için uzun bir süre demek. SNP partisi uygun fiyatlı konut ve reçete ücretleri gibi kilit alanlarda ilerleme kaydetmiş olsa da, ülke içi sicili düzensiz. İskoç okulları uluslararası sıralamalarda kabul edilemez derecede düşüş yaşıyor. Kısaltılması söz verilen kaza ve acil durum sürelerinde vaat edilen süreler tutturulamıyor. Ayrıca İskoçya, Avrupa'nın uyuşturucu ölüm başkenti olarak büyük bir utanç taşıyor.

Yine de SNP'nin yurt içi performansına ilişkin anket 2019'un sonlarında düşerken, Sturgeon'un COVID-19'u iyi bir şekilde idare etmesi sonucu anket sonuçları bir yıl sonra tekrardan yükseldi.

Milliyetçiler için yapılması gereken işler var. Mayıs ayında - ikinci bağımsızlık referandumu arayışında temel olan - salt çoğunluğu kazanacaklarsa, muhasebeci Sohaib Haseeb gibi kararsız seçmenler ikna edilmesi gerekiyor.

2014'te referandumda Birleşik Krallık ile kalma yanlısı olan Haseeb, "İkinci bir referandumdan önce, bağımsız bir İskoçya'nın mevcut sosyal harcama seviyelerini nasıl finanse edebileceğini detaylandıran tutarlı bir SNP stratejisi görmem gerekiyor" diyor.

Seçimler gelir geçer ve seçmenlerin fikri değişir fakat nihayetinde SNP'nin en büyük meydan okuması devam ediyor: genel çoğunluğu bağımsızlık fikrinin tarihi bir hata olmayaacağına ikna etmek.

Orijinal Makale: "Labyrinth of division beneath Scottish independence fight"

https://www.politico.eu/article/division-scottish-independence-alex-salmond-nicola-sturgeon-snp/?utm_medium=Social&utm_source=LinkedIn#Echobox=1617363170

Çeviri: Emre GÜNGÖR |
EUROPolitika Dergisi Misafir
Yazar |
e_emre_gungor@hotmail.com

Photo: 2017'de İskoçya'da olası bir ikinci referandum tartışması sırasında bağımsızlık yanlısı kampanyacılar | Andy Buchanan / AFP, Getty Images aracılığıyla